ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

9. detsember 2010 *

Kohtuasjas T-69/08,

Poola Vabariik, esindajad: M. Dowgielewicz, hiljem M. Dowgielewicz, B. Majczyna ja M. Jarosz ning lõpuks M. Szpunar,

hageja,

keda toetavad

Tšehhi Vabariik, esindaja: M. Smolek,

Kreeka Vabariik, esindajad: A. Samoni-Rantou ja M. Tassopoulou,

* Kohtumenetluse keel: poola.

ning

Austria Vabariik, esindajad: E. Riedl, hiljem E. Riedl ja C. Pesendorfer ning lõpuks E. Riedl, C. Pesendorfer, G. Hesse ja M. Fruhmann,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Patakia, C. Zadra ja K. Herrmann,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 12. oktoobri 2007. aasta otsus 2008/62/EÜ Poola geneetiliselt muundatud organismide seaduse eelnõu artiklite 111 ja 172 kohta, millest Poola Vabariik on teatanud vastavalt EÜ artikli 95 lõikele 5 kui eranditest Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta (ELT 2008, L 16, lk 17),

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: president E. Martins Ribeiro (ettekandja), kohtunikud S. Papasavvas ja A. Dittrich,

kohtusekretär: ametnik K. Pocheć,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ asutamislepingu artikli 100a (muudetuna EÜ artikkel 95) lõikes 4 oli sätestatud:

„Kui pärast seda, kui nõukogu on kvalifitseeritud häälteenamusega ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik vajalikuks kohaldada siseriiklikke norme [EÜ asutamislepingu] artiklis 36 [muudetuna EÜ artikkel 30] märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna- või töökaitsega, siis teatab ta nendest normidest komisjonile.

Komisjon kinnitab kõnealused normid, olles eelnevalt kindlaks teinud, et tegemist ei ole suvalise diskrimineerimise vahendiga ega liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramisega.

Erandina [EÜ asutamislepingu] artiklites 169 ja 170 [muudetuna EÜ artiklid 226 ja 227] sätestatud menetlusest võib komisjon või liikmesriik anda asja otse Euroopa Kohtusse, kui ta arvab, et mõni teine liikmesriik kasutab vääriti käesolevas artiklis ettenähtud volitusi."

2 1. mail 1999 jõustunud Amsterdami lepinguga muudeti oluliselt EÜ asutamislepingu artiklit 100a. EÜ artikkel 95 näeb ette:

„1. Erandina [EÜ] artiklist 94 ning kui käesolevas lepingus ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse [EÜ] artiklis 14 seatud eesmärkide saavutamiseks järgmisi sätteid. Vastavalt [EÜ] artiklis 251 sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu liikmesriikides nii õigus- kui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.

2. Lõiget 1 ei kohaldata maksusätete, isikute vaba liikumist käsitlevate sätete ega nende sätete suhtes, mis käsitlevad töötajate õigusi ja huvisid.

3. Lõikes 1 ettenähtud tervishoidu, ohutust, keskkonnakaitset ja tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme, eriti võttes

arvesse kõiki uusi teaduslikel faktidel põhinevaid suundumusi. Oma vastavate volituste piires püüavad ka Euroopa Parlament ja nõukogu saavutada sama eesmärki.

4. Kui pärast seda, kui nõukogu või komisjon on ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik [EÜ] artiklis 30 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkonna kaitsega vajalikuks säilitada siseriiklikke norme, teatab ta nendest normidest ja nende säilitamise põhjustest komisjonile.

5. Lisaks sellele ja ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, kui pärast ühtlustamismeetme võtmist nõukogus või komisjonis liikmesriik peab vajalikuks ühtlustamismeetme võtmise järel ainuomaselt selles liikmesriigis ilmneva probleemi tõttu kehtestada keskkonna ja töökeskkonna kaitsega seotud uutel teaduslikel tõenditel põhinevaid siseriiklikke norme, teatab ta kavandatavatest normidest ja nende kehtestamise põhjustest komisjonile.

6. Komisjon kinnitab kõnealused siseriiklikud normid või lükkab need tagasi kuue kuu jooksul pärast lõigetes 4 ja 5 osutatud teatamist, olles eelnevalt kindlaks teinud, kas need on või ei ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud, ja kas need kujutavad või ei kujuta endast takistust siseturu toimimisele.

Kui komisjon selles ajavahemikus otsust ei tee, loetakse lõigetes 4 ja 5 osutatud siseriiklikud normid kinnitatuks.

Kui seda õigustab küsimuse keerukus ja kui puudub oht inimeste tervisele, võib komisjon asjaomasele liikmesriigile teatada, et käesolevas lõikes osutatud ajavahemikku võidakse pikendada veel kuni kuus kuud."

3 EÜ artiklis 254 on sätestatud:

„1. Määrustele, direktiividele ja otsustele, mis on vastu võetud [EÜ] artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt, kirjutavad alla Euroopa Parlamendi president ja nõukogu eesistuja ning need avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas. Need jõustuvad neis täpsustatud kuupäeval või selle puudumisel kahekümnendal päeval pärast avaldamist.

2. Nõukogu ja komisjoni määrused ning nende direktiivid, mis on adresseeritud kõikidele liikmesriikidele, avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas. Need jõustuvad neis täpsustatud kuupäeval või selle puudumisel kahekümnendal päeval pärast avaldamist.

3. Muud direktiivid ja otsused tehakse teatavaks neile, kellele need on adresseeritud, ning need jõustuvad sellisel teatavakstegemisel."

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu

direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 77) võeti vastu EÜ artikli 95 alusel. Artikli 1 kohaselt on direktiivi eesmärk ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid ning tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitse, kui esiteks viiakse geneetiliselt muundatud organisme (edaspidi „GMO-d") keskkonda muul eesmärgil kui nende turuleviimine ühenduses ja teiseks, kui ühenduses viiakse GMO-sid turule toodetena või toodete koostises.

5 Poola Vabariik teatas 13. aprilli 2007. aasta kirjaga Euroopa Ühenduste Komisjonile vastavalt EÜ artikli 95 lõikele 5 GMO-sid puudutava Poola seaduse eelnõu (edaspidi „seaduseelnõu") artiklitest 111 ja 172 kui direktiivi 2001/18 sätete eranditest.

6 Seaduseelnõus sisalduvad erandid olid järgmised:

– GMO-de tahtlikuks keskkonda viimiseks luba taotlevale isikule seatud kohustus esitada GMO-de tahtliku keskkonda viimise koha naabruses asuvate põllumajandusettevõtete omanike kirjalikud deklaratsioonid selle kohta, et nad ei ole GMO-de tahtliku keskkonda viimise vastu, ning omavalitsuse juhi või linnapea tõend selle kohta, et kohalikus ruumilise arengu planeeringus on ette nähtud võimalus GMO-de tahtlikuks keskkonda viimiseks, võttes arvesse vajadust kaitsta kõnealuse piirkonna kohalikku looduskeskkonda ja kultuurmaastikku (seaduseelnõu artikli 111 lõike 2 punktid 5 ja 6);

– keeld kasvatada riigi territooriumil geneetiliselt muundatud põllukultuure, kusjuures neid põllukultuure on siiski võimalik kasvatada põllumajandusministri määratud eripiirkondades (seaduseelnõu artikkel 172).

7 Komisjoni peasekretariaat kinnitas 9. juuli 2007. aasta kirjas Poola Vabariigi alalisele esindusele Euroopa Liidu juures, et ta sai Poola Vabariigi EÜ artikli 95 lõike 5 alusel saadetud teatise kätte. Selles kirjas märkis komisjon eelkõige, et ta analüüsib seda teatist kuuekuulise tähtaja jooksul, mis algab 17. aprillil 2007, s.o komisjoni taotluse kättesaamisele järgneval esimesel tööpäeval, ja et ta võiks vastavalt EÜ artikli 95 lõike 6 kolmandale lõigule pikendada seda tähtaega veel kuni kuus kuud, kui see oleks põhjendatud küsimuse keerukusega ja kui puuduks oht inimeste tervisele.

8 26. juulil 2007 avaldas komisjon Euroopa Liidu Teatajas teatise, mille Poola Vabariik oli esitanud EÜ artikli 95 lõike 5 kohaselt (ELT C 173, lk 8).

9 Komisjon võttis 12. oktoobril 2007 kiirendatud kirjalikus menetluses E/2254/2007 vastu otsuse K(2007) 4697, millega lükatakse EÜ artikli 95 lõike 6 alusel tagasi direktiivi 2001/18 sätetest tehtud erandid, millest Poola Vabariik oli teatanud (edaspidi „vaidlustatud otsus").

10 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 on sätestatud, et „[…] seaduse eelnõu artikli 111 lõike 2 punktid 5 ja 6 ning artikkel 172, millest Poola teatas vastavalt EÜ […] artikli 95 lõikele 5, lükatakse tagasi".

11 Komisjon saatis 12. novembril 2007 elektronpostiga Poola Vabariigile vaidlustatud otsuse koopia. Elektronkiri oli järgmine:

„Lugupeetud […] Lisatud on Poola teatist käsitlev komisjoni otsus, mis võeti vastu ja millest teatati Poola Vabariigile 12. oktoobril 2007 […]"

12 Poola Vabariik saatis komisjonile 30. novembril 2007 vastuseks järgmise elektronkirja:

„Lugupeetud […]

Sooviksin Teilt küsida seoses meie viimaste kokkupuudetega (ja teie allpool toodud elektronkirjaga), kas komisjon on saatnud Poola ametivõimudele ametliku vastuse, mis puudutab Poola teatist GMO-sid käsitleva seaduseelnõu kohta. Me ei saa Teie viimasele elektronkirjale lisatud dokumente pidada muuks kui komisjoni otsuse (11. oktoobri 2007. aasta) eelnõuks, mida komisjon järgmisel päeval kirjalikult menetles.

Ma loodan, et me mõlemad oleme teadlikud sellest, et komisjoni ametliku vastuse puudumisega kaasnevad edasisele menetlusele asutamislepingu kohaselt teatavad tagajärjed.

Ma tänan teid vastuse ja selles küsimuses antud selgituste eest."

13 4. detsembril 2007 teatas komisjon EÜ artikli 254 kohaselt Poola Vabariigile vaidlustatud otsusest.

14 Poola Vabariik küsis komisjonilt 5. detsembri 2007. aasta elektronkirjas, kas ta oli saanud kinnituse selle kohta, et vaidlustatud otsus oli tõesti vastu võetud ja et sellest oli teatatud Poola Vabariigile. Komisjon vastas samal päeval elektronkirjas, et vaidlustatud otsusest oli tõesti eelmisel päeval teatatud.

15 Euroopa Komisjoni asepeasekretär märkis Poola Vabariigi alalise esindaja Euroopa Liidu juures asetäitjale 20. detsembril 2007 saadetud kirjas eelkõige järgmist:

„Seoses seaduseelnõuga, mis saadeti komisjonile 13. aprillil 2007 ja mis käsitles geneetiliselt muundatud organisme, tegi komisjon 12. oktoobril 2007 otsuse, millega lükati see seaduseelnõu tagasi põhjendusel, et ei olnud esitatud uusi teaduslikke tõendeid vastavalt EÜ artikli 95 lõikele 5.

Tehnilise vea tõttu ei jõudnud teave Poolani eespool viidatud otsuse vastuvõtmise päeval. Olles sedastanud, et teave ei jõudnud adressaadini, saatis komisjon otsuse Poolale 4. detsembril 2007 […]

Vaatamata teabe hilinemisele, nõuab komisjon, et Poola täidaks vastuvõetud otsuses sisalduvat kuue kuu jooksul, nagu on ette nähtud EÜ artikli 95 lõikes 6, ja hoiduks igasuguste õigusaktide vastuvõtmisest, mis sisaldavad erandeid direktiivi 2001/18 sätetest. Tuleb meenutada ka seda, et liikmesriigid ei saa viidata menetluslikele

põhjustele, et põhjendada ühenduse õiguse teatavate tähtsate aspektide riiveid või takistada siseturu toimimist."

16 Vaidlustatud otsus avaldati Euroopa Liidu Teatajas 19. jaanuaril 2008 (ELT L 16, lk 17).

17 Ajavahemikus 12. oktoobrist kuni 4. detsembrini 2007 ei võtnud Poola Vabariik seaduseelnõud vastu.

Menetlus ja poolte nõuded

18 Poola Vabariik esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. veebruaril 2008.

19 Taani Kuningriik, Tšehhi Vabariik, Kreeka Vabariik ja Austria Vabariik esitasid vastavalt 14. mail, 23. mail, 26. mail ja 30. mail 2008 Üldkohtu kantseleisse avalduse Poola Vabariigi nõuete toetuseks menetlusse astumiseks.

20 Üldkohtu kaheksanda koja esimees rahuldas 4. juulil 2008 määrusega ülaltoodud punktis 19 märgitud menetlusse astumise avaldused.

21 Tšehhi Vabariik ja Austria Vabariik esitasid vastavalt 20. augustil ja 17. septembril 2008 oma menetlusse astuja seisukohad. Kohtuasja pooled esitasid oma märkused seoses nimetatud seisukohtadega. Kreeka Vabariik menetlusse astuja seisukohti ei esitanud.

22 Taani Kuningriik taotles 12. märtsil 2009 Üldkohtu kantseleisse esitatud avaldusega oma menetlusse astumise avalduse tühistamist.

23 Üldkohtu kaheksanda koja esimees rahuldas selle taotluse 20. aprilli 2009. aasta määrusega.

24 Poola Vabariik palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja Poola Vabariigilt.

26 Tšehhi Vabariik palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

27 Austria Vabariik palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

28 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kaheksas koda) avada suulise menetluse ja esitada komisjonile kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames kirjaliku küsimuse, millele komisjon vastas ettenähtud tähtaja jooksul.

29 Austria Vabariik, Kreeka Vabariik ja Tšehhi Vabariik teavitasid vastavalt 3. augustil, 18. septembril ja 2. oktoobril 2009 Üldkohtu kantseleisse saabunud kirjadega Üldkohut sellest, et nad ei ole kohtuistungil esindatud.

30 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 28. oktoobri 2009. aasta kohtuistungil.

Õiguslik käsitlus

31 Poola Vabariik esitas oma hagi toetuseks kolm väidet, mis käsitlevad vastavalt EÜ artikli 95 lõike 6 koostoimes EÜ artikli 254 lõikega 3 rikkumist, olulise menetlusnõude rikkumist ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist.

32 Esiteks tuleks analüüsida esimest väidet.

Poolte argumendid

33 Poola Vabariik, keda toetavad Tšehhi Vabariik ja Austria Vabariik, väidab, et on rikutud EÜ artikli 95 lõiget 6 koostoimes EÜ artikli 254 lõikega 3.

34 Esiteks kinnitab Poola Vabariik, et EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud tähtaeg on kohustuslik, sest selle lõppemise olulise materiaalse tagajärjena loetakse heakskiidetuks siseriiklikud õigusnormid, millest on teatatud.

35 Esiteks kujutab selle tähtaja kohustuslikkus endast liikmesriikide tahte väljendust. Kui Amsterdami leping jõustus, seati võimalus kehtestada ühtlustatud meetmetest

erandeid sisaldavaid siseriiklikke õigusnorme sõltuvusse sellest, kas komisjon kiidab need heaks. Siiski on komisjoni vaikimist peetud siseriiklike meetmete vastuvõtmisele antud vaikiva nõusoleku väljenduseks.

36 Teiseks on Euroopa Kohus kinnitanud selle tähtaja kohustuslikkust ja siseriiklike õigusnormide heakskiitmist pärast selle tähtaja lõppu ka 13. septembri 2007. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-439/05 P ja C-454/05 P: Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon (EKL 2007, lk I-7141, punktid 40 ja 41). Kuna komisjon ei teatanud Poola Vabariigile EÜ artikli 95 lõike 6 esimeses lõigus ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul otsusest siseriiklikud õigusnormid heaks kiita või tagasi lükata ega informeerinud teda tähtaja võimalikust pikendamisest vastavalt EÜ artikli 95 lõike 6 kolmandale lõigule, loetakse seaduseelnõu artiklid 111 ja 172 seega alates 14. oktoobrist 2007 heakskiidetuks.

37 Kolmandaks väidab Poola Vabariik, et kui EÜ artikli 95 lõikes 6 on otseselt mainitud kohustust teatada siseriiklikest normidest, ilma et see kehtiks komisjoni otsuse kohta, siis EÜ artikli 254 lõige 3 kehtestab sellise kohustuse seoses kõigi ühenduse otsustega, kuid mitte seoses siseriiklike normidega. Lisaks sellele oli ühenduste kohus juba kasutanud terminit „otsuse vastuvõtmine" laiemas mõttes, et hõlmata nii siseriiklikku normide vastuvõtmist kui ka otsusest teatamist (Euroopa Kohtu 18. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-398/00: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-5643, punkt 34, ja eespool punktis 36 viidatud kohtuotsus Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon, punkt 37).

38 Teiseks väidab Poola Vabariik, keda toetavad Tšehhi Vabariik ja Austria Vabariik, et otsuse jõustumise juures on määrav ainult otsusest selle adressaatidele teatamise kuupäev.

39 Nii ei tekitaks esiteks otsuse üksnes vastuvõtmine selle adressaatidele mingeid õiguslikke tagajärgi. Vastupidi, otsus jõustub EÜ artikli 254 lõike 3 mõttes alles siis, kui sellest neile teatatakse, see tähendab siis, kui selle adressaatidel on võimalus selle sisuga tutvuda. Järelikult puudus vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel 12. oktoobril 2007 igasugune mõju EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud kuuekuulisest tähtajast kinnipidamisele.

40 Käesoleval juhul teatati Poola Vabariigile vaidlustatud otsusest 4. detsembril 2007 ehk pärast EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud kuuekuulise tähtaja möödumist. Poola Vabariik ei olnud teadlik ei vaidlustatud otsuse vastuvõtmisest 12. oktoobril 2007 ega selle sisust, nimetatud otsuse vastuvõtmine kujutas endast vaid komisjonisisest akti. Seetõttu ei võinud vaidlustatud otsus kaasa tuua ühtegi õiguslikku tagajärge ega saanud seega vastavalt EÜ artikli 95 lõike 6 teisele lõigule takistada siseriiklike õigusnormide jõustumist, kui selle sätte esimeses lõigus ette nähtud kuuekuuline tähtaeg lõppes.

41 Teiseks teatati vaidlustatud otsusest 4. detsembril 2007, kohaldades EÜ artiklit 254, mille kohaselt otsused jõustuvad siis, kui neist teatatakse nende adressaatidele. Vastupidise järelduse kohaselt ei jõustu otsused enne, kui neist teatatakse nende adressaatidele. Seda analüüsi on Euroopa Kohus kinnitanud 25. jaanuari 1979. aasta otsuses kohtuasjas 98/78: Racke (EKL 1979, lk 69, punkt 15) ja hiljem täpsustanud eespool punktis 37 viidatud kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon.

42 Seoses komisjoni viidetega Euroopa Kohtu 14. juuli 1972. aasta otsustele kohtuasjas 48/69: Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon (EKL 1972, lk 619), kohtuasjas 52/69: Geigy *vs.* komisjon (EKL 1972, lk 787) ja 29. mai 1974. aasta otsusele kohtuasjas 185/73: König (EKL 1974, lk 607) väidab Poola Vabariik, et need kohtuasjad puudutasid õigusrikkumisi ühenduse õigusaktidest teatamisel või nende avaldamisel.

Siiski ei käsitlenud ükski nendest kohtuasjadest EÜ artikli 95 lõike 6 või sarnase sätte rikkumist, mis määrab kindlaks aktist teatamise või selle avaldamise tähtaja ja toob nimetatud tähtaja lõppedes kaasa „olulise materiaalse tagajärje". Eespool viidatud kohtuotsus König käsitles mõistagi asutamislepingus ette nähtud tähtaega. Siiski on erinevalt sellest EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud tähtaeg „materiaalne tähtaeg". Järelikult oli vaidlustatud otsusest teatamisega hilinemisel Poola Vabariigi jaoks „oluline õiguslik tagajärg", täpsemalt see, et siseriiklikud õigusnormid oli loetud heakskiidetuks.

43 Kolmandaks leidis Euroopa Kohus eespool punktis 37 viidatud riigiabi valdkonnas tehtud otsust käsitlevas kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon (punkt 31), et kõnealuse otsuse vastuvõtmise tagajärjel ei saanud peatuda viieteistkümne tööpäeva pikkune tähtaeg, mis on ette nähtud nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr°659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ […] artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1), artikli 4 lõikes 6, sest EÜ artikli 254 lõikest 3 tuleneb, et otsustest teatatakse nende adressaatidele ja need jõustuvad selle teatamise kaudu. Lisaks märkis Euroopa Kohus selles otsuses, et teatamiskohustus tuleneb EÜ artikli 254 lõikes 3 sisalduvast üldsättest ja et kõikide otsuste jõustumine sõltub nendest teatamisest.

44 Neljandaks saab vastavalt EÜ artikli 230 viiendale lõigule otsuse vastu tühistamishagi esitada alles sellest teatamise hetkest, mis välistab selle, et otsus võiks jõustuda enne sellest teatamist, vastasel korral muutuks otsusest teatamata jätmise või sellega hilinemise korral võimatuks igasugune kohtulik kontroll selle õiguspärasuse üle (kohtujurist Alberi ettepanek eespool punktis 37 viidatud kohtuasjas Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-5646, punkt 69). Poola Vabariik kinnitab, et sellisel juhul oleks ta paradoksaalses olukorras, sest vaidlustatud otsus oleks tema jaoks olnud siduv alates 12. oktoobrist 2007, ilma et ta oleks saanud selle otsuse vastu hagi esitada enne, kui komisjon talle sellest 4. detsembril 2007. aastal teatas.

45 Komisjon kinnitab, et Poola Vabariigi väited on põhjendamatud.

46 Kõigepealt väidab komisjon, et ta on täitnud oma EÜ artikli 95 lõikest 6 tuleneva kohustuse, võttes vaidlustatud otsuse vastu määratud tähtaja jooksul.

47 Esiteks tuletab komisjon seoses EÜ artikli 95 lõike 6 eesmärgi ja mõttega meelde, et EÜ artikli 100a lõige 4 ei näe ette mingit tähtaega, mille jooksul ta on kohustatud analüüsima õigusnorme, millest liikmesriik on teatanud ja mis erinevad ühenduse sisseturu direktiivide sätetest. Komisjonil on ainult kohustus tegutseda nõutava hoolsusega ja võimalikult kiiresti, mis tuleneb lojaalse koostöö kohustusest EÜ artikli 10 mõttes. Amsterdami lepinguga kehtestatud EÜ artikli 95 lõike 6 teise lõiguga kehtestati teatud kontrollimiseeskirjad. Tuginedes Euroopa Kohtu 1. juuni 1999. aasta otsusele kohtuasjas C-319/97: Kortas (EKL 1999, lk I-3143, punktid 36–38), kinnitab komisjon, et see säte käsitleb siiski komisjoni otsuse puudumist, mitte otsusest teatamata jätmist.

48 Teiseks, olenemata sellest, et hilineti vaidlustatud otsusest teatamisega, on komisjon tagasi lükanud seaduseelnõu artiklid 111 ja 172 ning võtnud vastu vaidlustatud otsuse 12. oktoobril 2007, see tähendab enne kuuekuulise tähtaja möödumist, mis algas kõnealustest siseriiklikest õigusnormidest teatamisega. Järelikult oli komisjon täitnud oma EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud kohustuse. Nii ei saanud vaidlustatud otsusest pärast kuuekuulise tähtaja möödumist teatamine (Poola Vabariik ei ole vaidlustanud, et vaidlustatud otsus võeti vastu 12. oktoobril 2007) tekitada EÜ artikli 95

lõike 6 teises lõigus ette nähtud õiguslikku fiktsiooni, mis oleks võinud tekkida vaid komisjoni tegevusetuse puhul. Komisjon kinnitab, et kui kohustus teatada oma otsustest kuuekuulise tähtaja jooksul, mis algab arvates siseriiklikest õigusnormidest teatamisest, tuleneb selgelt EÜ artikli 95 lõikest 6 ja kui siseriiklikud õigusnormid on loetud heakskiidetuks, ilma et otsusest oleks selle tähtaja jooksul teatatud, siis oli Poola Vabariigi tuginemine EÜ artikli 254 lõikele 3 liigne. Komisjoni arvates oleks siseriiklike õigusnormide võimalik kaudne heakskiitmine, kui komisjon ei teata oma otsusest kuuekuulise tähtaja jooksul, mis algab siseriiklikest õigusnormidest teatamisega, pidanud olema otseselt ette nähtud EÜ artikli 95 lõikes 6. Lisaks on Euroopa Kohus eespool punktis 37 viidatud kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon (punkt 30) sedastanud, et kiirendatud kirjaliku menetluse käigus vastavalt komisjoni kodukorra artiklile 12 komisjoni liikmete tehtud aktist, mis on kinnitatud peasekretäri allkirjaga, sai selle vastuvõtmise päeval komisjoni otsus EÜ artikli 249 mõistes. Samu kaalutlusi kohaldatakse käesolevas kohtuasjas.

49 Kolmandaks tundub komisjonile, et Poola Vabariik kinnitab, et 12. oktoobri 2007. aasta vaidlustatud otsusest teatamisega hilinemise tagajärjel tehti teine otsus, st *actus contrarius*, millega lükatakse tagasi teatatud seaduseelnõus kavandatud erandite väidetav heakskiitmine. Niisiis on see arutluskäik ilmselgelt vale ja isegi hagi sisuga vastuolus, kuna Poola Vabariik ei vaidlusta seda, et vaidlustatud otsus võeti vastu 12. oktoobril 2007.

50 Neljandaks toetab komisjoni tõlgendust EÜ artikli 95 lõike 6 esimese ja kolmanda lõigu sõnastus, milles on vastupidi selle sätte teisele lõigule silmas peetud just teatamist. Nii lubab komisjoni väidete kohaselt EÜ artikli 95 lõike 6 sõnasõnaline tõlgendamine arvata, et ainus tingimus, mida tal tuleb kontrollikohustusest kinnipidamiseks täita, on kohustus otsus vastu võtta ettenähtud kuuekuulise tähtaja jooksul. Seda tõlgendust on Euroopa Kohus kinnitanud eespool punktis 36 viidatud kohtuotsuses Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon (punktid 37 ja 40). Lisaks tunnistas Poola

Vabariik, et nõue otsusest kuuekuulise tähtaja jooksul teatada lühendab seda aega, mis on tegelikult komisjonil otsuse vastuvõtmiseks, kontrollimenetluse ja nimetatud otsuse põhjendamise kohustuse kahjuks. See tõlgendus kehtib ka seoses EÜ artikli 95 lõike 6 eesmärgiga, milleks on määratleda ajutine raamistik, mille piires komisjon peab otsustama talle teatatud siseriiklike õigusnormide üle, et teha erandeid siseturu ühtlustamise meetmetest.

51 Teiseks sätestab EÜ asutamisleping, et kuigi komisjoni otsusest teatamine mõjutab otsuse jõustumist selle adressaatide jaoks ja hagi esitamise tähtaja alguse kindlaksmääramist, ei mõjuta see siiski nimetatud otsuse kehtivust.

52 Esiteks on Euroopa Kohus eespool punktis 42 viidatud kohtuotsuses Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon (punkt 39) avaldanud arvamust, et EÜ artikli 254 lõiget 3 kohaldades tehtud otsusest teatamise menetluse normide rikkumised ei puuduta otsust ennast ega kahjusta seega selle õiguspärasust. Käesoleval juhul võib vaidlustatud otsusest teatamisel tehnilise vea tõttu tekkinud viivitus kujutada endast just sellist rikkumist. Lisaks on Euroopa Kohus eespool punktis 42 viidatud kohtuotsuses Geigy *vs.* komisjon (punkt 18) analüüsinud teatamise küsimust, pidades silmas EÜ artiklis 230 ette nähtud hagi esitamise tähtaega. Olles sedastanud, et teatamisega seotud rikkumised ei ole takistanud hagejal hagi esitada, on ta seetõttu pidanud väidet, mis käsitleb EÜ artikli 254 lõike 3 rikkumist, põhjendatud huvi puudumise tõttu vastuvõetamatuks. Lisaks on Euroopa Kohus eespool punktis 42 viidatud kohtuotsuses König (punktid 6–8) sedastanud, et määruse avaldamisel tekkinud viivitus ei mõjuta mitte selle kehtivust, vaid ainult kuupäeva, millest alates võib seda akti kohaldada ja millest alates see loob õiguslikke tagajärgi. Lõpuks on Euroopa Kohus väitnud veel 23. novembri 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-149/96: Portugal *vs.* komisjon (EKL 2000,

lk I-8395, punkt 54), et nõukogu otsuse Euroopa Liidu Teatajas avaldamisega hilinemine ei mõjuta selle õigusakti kehtivust.

53 Teiseks ei arvesta hageja viide eespool punktis 37 viidatud kohtuotsusele Hispaania *vs.* komisjon EÜ artikli 95 lõikes 6 ette nähtud eritingimusi ja õiguslikke tagajärgi. Nii käsitleb EÜ artikli 95 lõige 6 komisjoni väidete kohaselt ilmset erandit siseturu eeskirjadest, mis on kehtestatud liikmesriigi õigusakti eelnõuga, aga mida võib teatud tingimustel lubada. Niisiis ei saanud kõnealuse sätte alusel vastu võetud otsusest kuuekuulise tähtaja jooksul teatamata jätmine kaasa tuua selle otsuse ebaseaduslikkust, vastasel korral jätaks see komisjoni ilma igasugusest võimalusest teostada siseriiklike erandnormide üle hilisemat õiguslikku kontrolli, mis ei ole kindlasti asutamislepingu autorite kavatsustega kooskõlas. Vastupidi, eespool punktis 37 viidatud kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon tõi vaidlusaluse otsuse tühistamine põhjendusel, et sellest teatati pärast ette nähtud tähtaega, kaasa ainult riigiabi projekti uue õigusliku hinnangu, säilitades nii komisjoni võimaluse teostada õiguslikku kontrolli. Lisaks puudutas eespool punktis 37 viidatud kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon käesolevast kohtuasjast täiesti erinevat faktilist ja õiguslikku olukorda. Eelkõige oli määruse nr°659/1999 alusel vastu võetud otsusest viivitamata teatamise nõue selgesõnaliselt ette nähtud nimetatud määruse artiklis 25, mis ei ole aga nii EÜ artikli 95 lõike 6 ja artikli 254 lõike 3 puhul. Seega ei ole Euroopa Kohtu arutluskäik absoluutne.

54 Kolmandaks seisnevad vaidlustatud otsusest 4. detsembril 2007 teatamise õiguslikud tagajärjed vastavalt ühelt poolt hagi esitamise tähtaja algamises, mis on ette nähtud EÜ artikli 230 viiendas lõigus, ja teiselt poolt vaidlustatud otsuse kohaldatavuses Poola Vabariigi suhtes. Käesoleval juhul väidab komisjon ühelt poolt seda, et Poola Vabariik ei võtnud seaduseelnõu artikleid 111 ja 172 vastu ei vaidlustatud otsusest teatamisele eelneval ajavahemikul ega pärast sellest teatamist, ja teiselt poolt seda, et hageja osutab oma hagi toetuseks ainult vaidlustatud otsusest teatamisele 4. detsembril 2007.

Kohtupraktikast tuleneb, et nimetatud teatamine ei mõjutanud vaidlustatud otsuse kehtivust, vaid kujutas endast ainult takistust selle kohaldatavusele Poola Vabariigi suhtes ajavahemikus 2007. aasta 12. oktoobrist kuni sama aasta 4. detsembrini. Lisaks võib arvata, et Poola Vabariik oli seaduseelnõu tagasilükkamisest teadlik enne, kui talle vaidlustatud otsusest ametlikult teatati.

Üldkohtu hinnang

55 Kõigepealt tuleb meenutada, et EÜ asutamislepingu eesmärk on järkjärguline sisetu-ru rajamine, mis hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine. Sel eesmärgil näeb EÜ asutamisleping ette liik-mesriikide õigusaktide ühtlustamist puudutavate meetmete vastuvõtmise. Esmase õiguse arengu raames on ühtse Euroopa aktiga kehtestatud selles lepingus uus säte, EMÜ asutamislepingu artikkel 100a (Euroopa Kohtu 20. märtsi 2003. aasta otsus koh-tuasjas C-3/00: Taani *vs.* komisjon, EKL 2003, lk I-2643, punkt 56), mis asendati Ams-terdami lepingu jõustumisega 1. mail 1999 EÜ artikliga 95.

56 Nii kehtestati Amsterdami lepinguga muudatused EÜ asutamislepingu kolmanda osa V jaotise 3. peatükki, mis käsitleb liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist (Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-512/99: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 2003, lk I-845, punkt 38).

57 Enne Amsterdami lepingu jõustumist kohaldunud EÜ artikli 100a lõike 4 kohaselt tuleb liikmesriigil juhul, kui ta peab pärast ühtlustamismeetme vastuvõtmist EÜ artiklis 36 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkon-na kaitsega vajalikuks kohaldada siseriiklikke õigusnorme, teatada nendest norm-idest komisjonile. Komisjon kinnitab kõnealused õigusnormid, olles kindlaks teinud, et need ei kujuta endast suvalise diskrimineerimise vahendit ega liikmesriikide-vahelise kaubanduse varjatud piirangut (Euroopa Kohtu 17. mai 1994. aasta otsus

kohtuasjas C-41/93: Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL 1994, lk I-1829, punkt 27, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Saksamaa *vs.* komisjon, punkt 39). Liikmesriigil ei ole lubatud kohaldada siseriiklikke õigusnorme, millest ta on vastavalt EÜ artikli 100a lõikele 4 teatanud, enne kui komisjon on neid oma otsusega kinnitanud (eespool viidatud kohtuotsus Prantsusmaa *vs.* komisjon, punkt 30).

58 EÜ artikli 100a lõige 4 ei näe ette mingit tähtaega, mille jooksul komisjonil tuleb kinnitada õigusnormid, millest talle on teatatud. Euroopa Kohus on siiski võtnud seisukoha, et tähtaja puudumine selles vallas ei vabasta komisjoni kohustusest tegutseda oma vastutusala raames nõutud hoolsusega (eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Kortas, punkt 34).

59 EÜ artikkel 95, millega asendati Amsterdami lepingu kohaselt EÜ artikkel 100a ja mis muutis seda, eristab teatatud õigusnorme vastavalt sellele, kas need on enne ühtlustamist eksisteerinud siseriiklikud õigusnormid või siseriiklikud õigusnormid, mida asjaomane liikmesriik soovib kehtestada. EÜ artikli 95 lõikes 4 ette nähtud esimesel juhul tuleb varasemate siseriiklike õigusnormide säilitamist põhjendada EÜ artiklis 30 märgitud oluliste vajadustega või keskkonna või töökeskkonna kaitsega. EÜ artikli 95 lõikes 5 ette nähtud teisel juhul tuleb liikmesriikidel esitada komisjonile heakskiidu saamiseks kõik erandit tegevad siseriiklikud õigusnormid, mida liikmesriigid vajalikuks peavad (Euroopa Kohtu 6. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-405/07 P: Madalmaad *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-8301, punkt 51). Sel juhul peab liikmesriigis ühtlustamismeetme võtmise järel eriomaselt selles liikmesriigis ilmneva probleemi tõttu uute siseriiklike õigusnormide kehtestamine põhinema keskkonna ja töökeskkonna kaitsega seotud uutel teaduslikel tõenditel (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Saksamaa *vs.* komisjon, punkt 40).

60 Tuleb rõhutada, et vastavalt EÜ artikli 95 lõike 6 teisele lõigule loetakse siseriiklikud erandnormid kinnitatuks, kui komisjon ei tee otsust kuuekuulise tähtaja jooksul pärast nendest teatamist, mis on ette nähtud selle sätte lõigetes 4 ja 5. Lisaks ei ole

EÜ artikli 95 lõike 6 kolmanda lõigu kohaselt võimalik seda tähtaega pikendada, kui küsimus ei ole keerukas ja kui on oht inimeste tervisele (eespool punktis 36 viidatud kohtuotsus Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon, punkt 40).

61 Nii tuleneb sellest sättest, et ühenduse seadusandja on pidanud Amsterdami lepingus vajalikuks kehtestada komisjonile talle teatatud siseriiklike õigusnormide kontrollimiseks teatud tähtaeg (vt selle kohta eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Kortas, punkt 33).

62 Kohtupraktika kohaselt tuleneb EÜ artikli 95 lõike 6 teisest lõigust tõepoolest, et asutamislepingu autorid tahtsid nii hagi esitanud liikmesriigi huvides saada selgust kohaldatavates eeskirjades kui ka siseturu nõuetekohase toimimise huvides, et selles artiklis ette nähtud menetlus viidaks läbi kiiresti (vt selle kohta eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus Taani *vs.* komisjon, punkt 49, ning eespool punktis 36 viidatud kohtuotsus Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon, punktid 40 ja 41; Üldkohtu 5. oktoobri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-366/03 ja T-235/04: Land Oberösterreich ja Austria *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-4005, punkt 43).

63 Käesoleval juhul on selge, et vaidlustatud otsusest teatati Poola Vabariigile 4. detsembril 2007, pärast EÜ artikli 95 lõike 6 esimeses lõigus ette nähtud kuuekuulise tähtaja möödumist.

64 Komisjon väidab siiski seoses sellega, et vaidlustatud otsus võeti vastu 12. oktoobril 2007, see on enne EÜ artikli 95 lõike 6 teises lõigus ette nähtud kuuekuulise tähtaja möödumist, ja et järelikult on ta täitnud talle selle artikliga kehtestatud kohustuse.

65 Selle väite toetuseks esitab komisjon mitu vaidlustatud otsuse vastuvõtmise menetlusega seonduvat dokumenti, nimelt koopia 9. oktoobri 2007. aasta teatisest komisjoni liikmetele kiirendatud kirjaliku menetluse E/2254/2007 kohta vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseks, selle teatise 11. oktoobri 2007. aasta *addendum*'i koopia (mis kannab templit, kus on kirjas „HEAKS KIIDETUD 12. OKT 2007 SGAII – kell 11.00") ja koopia komisjoni liikmetele 12. oktoobril 2007 saadetud teatisest pealkirjaga „Kirjalike menetluste heakskiitmine", millega komisjoni peadirektoraadi peasekretariaadi direktor teatab komisjoni liikmetele, et komisjon tegi 12. oktoobril 2007 kirjaliku menetluse teel vaidlustatud otsuse.

66 Nendest dokumentidest nähtub, et komisjoni liikmeid kutsuti tõesti 12. oktoobril 2007 kiirendatud kirjalikus menetluses otsustama ettepaneku üle heaks kiita keskkonna peadirektoraadi tehtud komisjoni otsuse eelnõu seaduseelnõu kohta.

67 Vastupidi komisjoni kinnitustele ei saanud vaidlustatud otsuse sellel kuupäeval vastuvõtmise tagajärjena siiski peatuda kuuekuuline tähtaeg, mis on ette nähtud EÜ artikli 95 lõike 6 esimeses lõigus. Vastavalt EÜ artikli 254 lõike 3 sätetele jõustus vaidlustatud otsus alates sellest teatamisest otsuse adressaadile, käesoleval juhul Poola Vabariigile (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 130/78: Salumificio di Cornuda, EKL 1979, lk 867, punkt 23, ja 20. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-18/08: Foselev Sud-Ouest, EKL 2008, lk I-8745, punkt 18).

68 Nagu märgib komisjon, on EÜ artikli 95 lõike 6 teises lõigus vastupidi selle sätte kolmandale lõigule kindlasti silmas peetud komisjoni otsuse puudumist. Siiski tuleb sedastada, et tegemist on otsusega, mille eesmärk on takistada niisuguste siseriiklike õigusnormide vastuvõtmist ja jõustumist, millest liikmesriik on komisjonile teatanud,

ja mis peab tingimata kokku langema EÜ artikli 95 lõike 6 esimeses lõigus ette nähtud kuuekuulise tähtaja peatumisega ja mida ei või teha enne, kui kuupäeval, mil see liikmesriigile kohalduma hakkab, st sellest teatamise kuupäeval (vt analoogia alusel eespool punktis 37 viidatud kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon, punkt 32). Komisjon on pealegi kohtuistungil seoses sellega ühele Üldkohtu küsimusele vastates kinnitanud, et alates Amsterdami lepingu jõustumisest ei ole ühestki EÜ artikli 95 lõike 6 alusel vastu võetud komisjoni otsusest asjaomasele liikmesriigile teatatud väljaspool selle sätte esimeses lõigus ette nähtud kuuekuulist tähtaega.

69 Eelnenud kaalutlusi arvestades ei saa seega EÜ artikli 95 lõike 6 teist lõiku, milles on silmas peetud juhtumit, mil „komisjon selles [kuuekuulises] ajavahemikus, [mis on ette nähtud selle sätte esimeses lõigus], otsust ei tee", tõlgendada nii, et tähtaeg peatub lihtsalt otsuse vastuvõtmisega, sõltumata sellest teatamisest. Nii nagu märgib Poola Vabariik, ei ole komisjonisisene otsustamismenetlus tõepoolest asjaomasele liikmesriigile üldiselt nähtav. Seepärast, kui tugineda sellele, et tähtaeg peatus otsuse vastuvõtmisega, mitte sellest teatamisega asjaomasele liikmesriigile, pikeneb see tähtaeg viimase suhtes (vt selle kohta kohtujurist Alberi ettepanek eespool punktis 37 viidatud kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon, punktid 66 ja 67).

70 Seda järeldust ei saa kahtluse alla seada komisjoni väide, et vaidlustatud otsusest teatamisel juhtus „tehniline viga", mille tõttu see jäi välja niisuguste komisjoni peasekretariaadi koostatud otsuste nimekirjast, millest tuleb teatada, sest selline viga on ainult tema enda süü.

71 Nendest kaalutlustest tuleneb, et 12. oktoobril vastu võetud vaidlustatud otsusest, millest teatati Poola ametivõimudele alles 4. detsembril 2007, teavitati pärast EÜ artikli 95 lõike 6 esimeses lõigus ette nähtud tähtaega. Seega on seaduseelnõu alates selle tähtaja möödumisest loetud heakskiidetuks ja seetõttu ei saa komisjon seda vaidlustatud otsusega tagasi lükata.

72 Kõigist eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et käesoleva väitega tuleb nõustuda ja vaidlustatud otsus tuleb tühistada.

Kohtukulud

73 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb vastavalt Poola Vabariigi nõuetele kohtukulud temalt välja mõista.

74 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 4 kannavad Tšehhi Vabariik, Kreeka Vabariik ja Austria Vabariik oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 12. oktoobri 2007. aasta otsus 2008/62/EÜ Poola geneetiliselt muundatud organismide seaduse eelnõu artiklite 111 ja 172 kohta, millest Poola Vabariik on teatanud vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 95 lõikele 5 kui eranditest Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta.**

2. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Poola Vabariigi kohtukulud.**

3. **Tšehhi Vabariik, Kreeka Vabariik ja Austria Vabariik kannavad oma kohtukulud ise.**

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 9. detsembril 2010 Luxembourgis.

Allkirjad